

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Vuoden 2019 alustava talousarviosuunnitelma

Valtiovarainministeriön julkaisu – 28a/2018

Talouspolitiikka

Valtiovarainministeriön julkaisuja 28a/2018

Vuoden 2019 alustava talousarviosuunnitelma

Valtiovarainministeriö

ISBN PDF: 978-952-251-966-5

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2018

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö	4.10.2018
Tekijät	Kansantalousosasto	
Julkaisun nimi	Vuoden 2019 alustava talousarviosuunnitelma	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 28a/2018	
Diaari/hankenumero		Teema Talouspolitiikka
ISBN PDF	978-952-251-966-5	ISSN PDF 1797-9714
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-966-5	
Sivumäärä	20	Kieli suomi
Asiasanat	Finanssipolitiikka, talousarviot, vakaus- ja kasvusopimus	
Tiivistelmä	<p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013 (asetus alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä) mukaisesti euroalueen jäsenvaltiot toimittavat 15. lokakuuta mennessä tulevaa vuotta koskevat alustavat talousarviosuunnitelmansa (draft budgetary plan, DBP) komissiolle. Alustavat talousarviosuunnitelmat kuuluvat syksyisin toteutettavaan koordinoituun valvontamenettelyyn. Alustavan talousarviosuunnitelman perusteella pitäisi pystyä toteamaan mahdolliset poikkeamat viimeisimmässä vakausohjelmassa esitetystä julkisen talouden strategiasta. Alustava talousarviosuunnitelma pitää sisällään tiedot makrotalouden ennusteista ja oletuksista, julkisen talouden tavoitteista, tulo- ja menoennusteista politiikan pysyessä muuttumattomana, tulo- ja menotavoitteista, talousarvioesitykseen sisältyvistä päätösperäisistä toimenpiteistä, unionin kasvu- ja työllisyysstrategian tavoitteista ja maakohtaisista suosituksista ja viimeisimmän vakausohjelman ja alustavan talousarviosuunnitelman vertailusta sekä menetelmiä koskevan liitteen. Vuoden 2019 alustavan talousarviosuunnitelman pohjana toimii hallituksen 17.9.2018 eduskunnalle antama vuoden 2019 talousarvioesitys, joka perustuu pitkälti kevään 2018 kehyspäätökseen, vuoden 2018 lisätalousarvioon sekä kuntatalousohjelmaan vuodelle 2019.</p>	
Kustantaja	Valtiovarainministeriö	
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet	4.10.2018	
Författare	Ekonomiska avdelningen		
Publikationens titel	Vuoden 2019 alustava talousarviosuunnitelma (Utkast till budgetplan 2019)		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 28a/2018		
Tema	Finanspolitik		
ISBN PDF	978-952-251-966-5	ISSN PDF	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-966-5		
Sidantal	20	Språk	finska
Nyckelord	Finanspolitik, budgetar, stabilitets- och tillväxtpakten		
Referat	<p>Euroländerna tillställer i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) Nr 473/2013 (förordningen om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet) kommissionen sina utkast till budgetplaner för det kommande året (Draft Budgetary Plan, DBP) före den 15 oktober. Utkasten till budgetplaner ingår i EU:s samordnade tillsynsförfarande som genomförs varje höst. Eventuella avvikelser från den strategi för den offentliga ekonomin som presenterats i det senaste stabilitetsprogrammet borde kunna konstateras på basis av utkastet till budgetplanen. Utkastet till budgetplanen inkluderar uppgifter om makroekonomiska prognoser och antaganden, målen för den offentliga ekonomin, inkomst- och utgiftsprognoserna då politiken förblir oförändrad, inkomst- och utgiftsmålsättningarna, beslutsbaserade åtgärder som ingår i budgetpropositionen, målen i unionens tillväxt- och sysselsättningsstrategi och de landspecifika rekommendationerna, en jämförelse av det senaste stabilitetsprogrammet och utkastet till budgetplanen samt en bilaga om metoder och medel. Utkastet till budgetplanen för 2019 baserar sig på regeringens budgetproposition för 2019 som överlämnades till riksdagen den 17 september 2018, och som till stora delar grundar sig på rambeslutet från våren 2018, tilläggsbudgeten för 2018 samt kommunekonomiprogrammet för 2019.</p>		
Förläggare	Finansministeriet		
Beställningar/distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Finance	4.10.2018	
Authors	Economics Department		
Title of publication	Vuoden 2019 alustava talousarviosuunnitelma (2019 Draft Budgetary Plan)		
Series and publication number	Ministry of Finance publications 28a/2018		
Subject	Economic Policy		
ISBN PDF	978-952-251-966-5	ISSN (PDF)	1797-9714
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-966-5		
Pages	20	Language	Finnish
Keywords	Financial policy, budgets, Stability and Growth Pact		
Abstract	<p>Under Regulation (EU) No 473/2013 of the European Parliament and of the Council (Regulation on common provisions for monitoring and assessing draft budgetary plans and ensuring the correction of excessive deficit of the Member States in the euro area), euro area Member States are required to submit their draft budgetary plans (DBPs) for the forthcoming year to the Commission by 15 October. The DBPs are part of the coordinated surveillance exercise that takes place in the autumn. The DBP should allow the identification of any deviations from the general government finances strategy presented in the most recent Stability Programme. The DBP contains information on macroeconomic forecasts and assumptions, targets for general government finances, expenditure and revenue projections under the no-policy-change scenario, expenditure and revenue targets, discretionary measures included in the budget proposal, the goals of the European Union's strategy for growth and jobs and Country Specific Recommendations, a comparison between the DBP and the most recent Stability Programme, and an appendix on methods. Finland's 2019 Draft Budgetary Plan is based on the Government's budget proposal for 2019 submitted to Parliament on 17 September 2018, which for the most part is based on the spring 2018 spending limits decision, the 2018 supplementary budget and the 2019 programme for local government finances.</p>		
Publisher	Ministry of Finance		
Publication sales/ Distributed by	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

Alijäämä- ja velkakriteerien noudattaminen	7
Vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan noudattaminen	7
Valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta	10

Taulukot

1	Makrotalouden ennusteet.....	11
2	Julkisen talouden tavoitteet.....	13
3	Tulo- ja menoennusteet politiikan pysyessä muuttumattomana	15
4	Tulo- ja menotavoitteet.....	16
5	Talousarvioesitykseen sisältyvät päätösperäiset toimenpiteet	17
6	Alustavan talousarviosuunnitelman mahdolliset yhteydet unionin kasvu- ja työllisyysstrategiassa asetettuihin tavoitteisiin ja maakohtaisiin suosituksiin..	18
7	Erot viimeisimpään vakausohjelmaan nähden	19

Liitteet

LIITE 1: Menetelmiä koskeva tiedot	20
--	----

Vuoden 2019 alustavassa talousarviosuunnitelmassa esitetään arvio Suomen julkisen talouden kehityksestä vuosina 2018 ja 2019 sekä finanssipoliittisen lain (869/2012) mukainen valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta.

Alijäämä- ja velkakriteerien noudattaminen

Valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan julkisen talouden rahoitus-asema suhteessa BKT:hen oli -0,7 % BKT:sta v. 2017 ja on -0,7 % v. 2018 ja -0,1 % v. 2019. Näin ollen Suomi täyttää perussopimuksen alijäämää koskevan kriteerin.

Velkasuhteen ennakoidaan nyt kehittyvän suotuisammin kuin mitä keväällä arvioitiin. Valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan julkisen talouden velkasuhde laskee alle 60 prosentin viitearvon jo v. 2018 ja jatkaa edelleen laskuaan v. 2019, kuten alla olevasta taulukosta näkyy.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan perussopimuksen velkakriteeri täyttyy, kuten jo keväällä arvioitiin. Komissio ei myöskään keväällä 2018 enää tehnyt Suomen kohdalla erillistä arviota velkakriteerin täyttymisestä.¹ Vuodesta 2018 eteenpäin velkasuhde alittaa 60 prosentin viitearvon. Näin ollen Suomi täyttää perussopimuksen velkaa koskevan kriteerin.

Vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan noudattaminen

Suomi on vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevässä osassa ja sitä koskevat ennaltaehkäisevän osan mukaiset vaatimukset, jotka liittyvät edistymiseen keskipitkän aikavälin tavoitetta (medium term objective, MTO) kohti. Keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista tai edistymistä sitä kohti arvioidaan kahden pilarin, rakenteellisen jäämän ja menosäännön avulla.

¹ Vakausohjelmassa keväällä 2018 esitetyn arvion mukaan Suomi täytti nk. eteenpäin katsovan velkakriteerin vuonna 2017 ja nk. taaksepäin katsovan velkakriteerin vuonna 2018, mihin arvioon komissio yhtyi, eikä perussopimuksen artiklan 126 kohdan 3 mukaista raporttia Suomen kohdalla tehty.

Suomen rakenteelliselle rahoitusasemalle asettama keskipitkän aikavälin tavoite on -0,5 % suhteessa BKT:hen ja hallitus tavoittelee sen saavuttamista viimeistään v. 2019. Suomi saavutti keskipitkän aikavälin tavoitteen jo v. 2016 ja ylisaaavutti sen v. 2017.

Neuvoston heinäkuussa 2017 hyväksymien maakohtaisten suositusten mukaan Suomen tuli "saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite vuonna 2018, kun otetaan huomioon sallitut poikkeuksellisiin tapahtumiin liittyvät poikkeamat, rakenneuudistusten toteuttaminen ja investoinnit, joiden perusteella on myönnetty tilapäinen poikkeama".²

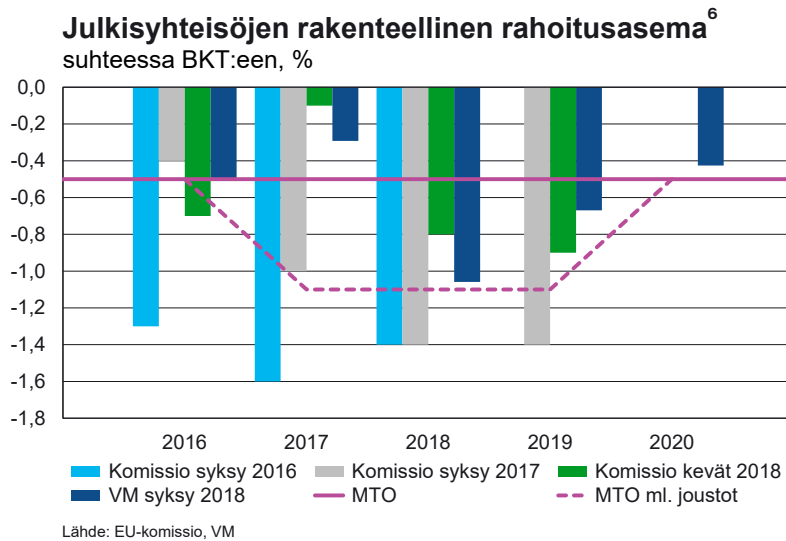
Valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan rakenteellinen jäämä heikenee v. 2018. Tämä johtuu yhtäältä vuoden 2017 ennakoitua paremmasta tulemasta, mikä oli seurausta kertaluonteisista verotuloista, 0,4 % BKT:sta, jotka eivät komission arvion mukaan kuitenkaan olleet rakenteellisen jäämän laskennassa huomioitavia kertaluonteisia tai väliaikaisia tekijöitä, ja toisaalta siitä, että ennakkotietojen mukaan vuodelle 2018 kirjautuu tavanomaista suuremmat verovuotta 2017 koskevat veronpalautukset. Tästä johtuen rakenteellinen jäämä heikentyy v. 2018 ennakoitua enemmän. Rakenteellinen rahoitusasema pysyy kuitenkin rakenteellisten uudistusten ja investointien perusteella myönnettyjen joustojen antaman liikkumavaran puitteissa, -1,1 % BKT:sta.³ Valtiovarainministeriön arvion mukaan rakenteellista jäämää koskevia vaatimuksia noudatetaan v. 2018 sekä kumulatiivisesti 2017-18. Valtiovarainministeriön arvio rakenteellista jäämää koskevasta pilarista pyrkii ennakoimaan keväällä 2019 tehtävää jälkikäteisarviointia,⁴ ja saattaa näin ollen poiketa komission marraskuussa 2018 julkaisemasta ns. kuluvan vuoden arviosta.⁵ Erot johduvat erityisesti rakenteellisen jäämän eri ennustekierroksilla muuttuneista arvioista, jotka on esitetty alla olevassa kuvassa.

2 Suomelle myönnettiin keväällä 2017 vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvää rakenneuudistus- ja investointilausekkeen mukaista joustoa yhteensä 0,6 % suhteessa BKT:hen julkisen talouden kestävyyttä tukevien uudistusten ja EU:n yhteisrahoitteisten investointihankkeiden toimeenpanon vuoksi. Joustot myönnettiin kolmeksi vuodeksi, 2017-19. Poikkeuksellisiin tapahtumiin liittyvillä poikkeamilla viitataan vuosien 2015-16 kohonneiden pakolaiskus-tannusten johdosta ko. vuosina myönnettyyn poikkeamaan, jonka komissio ottaa huomioon laskelmissaan.

3 Valtiovarainministeriön arvioissa on yksinkertaisuuden vuoksi otettu huomioon vain Suomen pyytämät joustot, ts. rakenneuudistus- ja investointilausekkeet. Investointilausekkeen osalta komissio arvioi keväällä ennakkotietojen perusteella julkisten investointien laskeneen 0,6 % v. 2017 ja katsoi, että investointilauseketta ei voida hyödyntää enää myöskään vuosina 2018-2019. Tietojen tarkentuminen kesällä 2018 osoittaa kuitenkin julkisten investointien kasvaneen v. 2017 3,3 %. Näin ollen Suomi täyttää investointilausekkeen ehdot ja investointilauseke on otettu huomioon valtiovarainministeriön arvioissa.

4 Vain jälkikäteisarviointi (nk. ex post arvio), joka vuotta 2018 koskien tehdään keväällä 2019, voi johtaa nk. merkittävän poikkeaman menettelyn käynnistämiseen.

5 Komission arvio marraskuussa 2018 tulee käyttämään ns. jäädytettyjä arvoja eikä toisoin sanoen huomioi vuoden 2017 parantunutta lähtötasoa. Komission marraskuun arvio saattaa siksi olla, että Suomea uhkaa v. 2018 merkittävä poikkeama. Kuten heinäkuussa 2018 hyväksytyissä maakohtaisissa suosituksissa todetaan, vuoden 2017 parantunut lähtötaso otetaan toteutuessaan huomioon jälkikäteisarviossa keväällä 2019.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan menosääntöä noudatetaan v. 2018 sekä kumulatiivisesti 2017–2018.

Näin ollen valtiovarainministeriön arvion mukaan jälkikäteisarviointi ennaltaehkäisevän osan vaatimuksista keväällä 2019 tulisi päätymään siihen, että Suomi on noudattanut sille vuodelle 2018 annettuja suosituksia.

Neuvoston heinäkuussa 2018 hyväksymien maakohtaisten suositusten mukaan Suomen tulee "saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen vuonna 2019, kun otetaan huomioon rakenneuudistusten toteuttamisen takia tilapäisesti sallitut poikkeamat".

Valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan rakenteellinen rahoitusasema on v. 2019 -0,7 % BKT:sta. Näin ollen valtiovarainministeriön arvion mukaan rakenteellinen rahoitusasema on riittävän lähellä keskipitkän aikavälin tavoitetta, -0,5 % BKT:sta, että voidaan todeta keskipitkän aikavälin tavoite saavutetuksi hallituksen tavoittelemalla tavalla.⁷ Myös kumulatiivisesti rakenteellista rahoitusasemaa koskevia vaatimuksia noudatetaan.

Menosäännössä on pieni poikkeama sekä v. 2019 että kumulatiivisesti vuosina 2018-19. Poikkeama ei kuitenkaan ole merkittävä.

⁶ Komission marraskuun 2018 arvioissa koskien kuluva vuotta vuoden 2017 lähtötasona tullaan käyttämään komission syksyn 2017 ennustetta, jonka ero tuoreimpaan arvioon on huomattava.

⁷ Komission ns. vade mecum –julkaisun mukaan, jos rakenteellinen rahoitusaseman etäisyys keskipitkän aikavälin tavoitteesta on korkeintaan 0,25 prosenttiyksikköä, keskipitkän aikavälin tavoite voidaan katsoa saavutetuksi (Vade Mecum 2018 s. 36).

Näin ollen valtiovarainministeriön arvio mukaan Suomi saavuttaa keskipitkän aikavälin tavoitteensa ja täyttää ennaltaehkäisevän osan vaatimukset myös vuonna 2019. Erityisesti voidaan todeta, että Suomi on noudattanut sitä suunnitelmaa, jonka se esitti vuoden 2017 alustavassa talousarviosuunnitelmassa hakiessaan rakenne- ja investointijoustolausekkeiden käyttöä.

Valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta

Valtioneuvosto yhtyy yllä esitettyyn arvioon edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta. Keskipitkän aikavälin tavoite saavutettiin jo v. 2016 ja siinä pysyttiin v. 2017. Vuonna 2018 noudatetaan edelleen keskipitkän aikavälin tavoitetta ottaen huomioon Suomelle myönnetyt joustot. Keskipitkän aikavälin tavoite saavutetaan hallituksen tavoittelemalla tavalla v. 2019.

Finanssipoliittisen lain (869/2012) 3 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ryhtyy tarpeellisiksi katsomiinsa julkisen talouden vakautta ja kestävyyttä korjaaviin toimenpiteisiin, jos julkisen talouden rakenteellisessa rahoitusasemassa sen arvion mukaan on keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista vaarantava merkittävä poikkeama.

1 Makrotalouden ennusteet¹

Taulukko 0.i). Perusoletukset

	2017	2018	2019
3 kk EURIBOR-korko	-0,3	-0,3	0,0
Obligaatiokorko 10 v.	0,6	0,8	1,2
USD/EUR-valuuttakurssi	1,2	1,2	1,1
Nimellinen efektiivinen valuuttakurssi	0,3	3,8	0,2
Maailman (poislukien EU) BKT-kasvu	3,7	3,9	3,9
EU-27 BKT-kasvu	2,4	2,3	2,0
Tärkeimpien vientimarkkinoiden BKT-kasvu	4,1	3,7	3,7
Maailmankaupan kasvu	4,8	4,8	4,6
Raakaöljy (USD/barreli)	54,8	72,8	79,6

Taulukko 1a. Makrotalouden näkymät

	2017 taso mrd. euroa	2017	2018	2019
		määrä, %		
1. Reaalinen BKT	196 787	2,8	3,0	1,7
Josta				
1.1. Talousarvioitoiden arvioidut vaikutukset talouskasvuun				
2. Potentiaalinen BKT	198,1	1,2	1,6	1,6
kontribuutiot:				
- työpanos				
- pääoma				
- kokonaistuottavuus				
3. Nimellinen BKT	223,8	3,6	4,6	3,5
Reaalisen BKT:n komponentit				
4. Yksityiset kulutusmenot	121,9	1,3	2,1	1,6
5. Julkiset kulutusmenot	51,2	-0,5	0,6	0,5
6. Pääoman muodostus	49,6	4,0	4,1	1,5
7. Varastojen muutos (% BKT:sta)	1,0	0,4	0,6	0,6
8. Tavaroiden ja palvelusten vienti	86,3	7,5	4,9	3,9
9. Tavaroiden ja palvelusten tuonti	85,4	3,5	3,5	3,0
Vaikutus BKT:n kasvuun, %-yksikköä				
10. Kotimainen lopputuotekysyntä	222,7	1,5	2,2	1,3
11. Varastojen muutos	1 001	-0,1	0,3	0,0
12. Nettovienti	0,8	1,4	0,6	0,3

¹ Alustavan talousarviosuunnitelman ennuste, joka toimi pohjana myös valtion talousarvioehdotuksen laadinnassa, on laadittu valtiovarainministeriön kansantalousosastolla. Ennuste on riippumaton ja sen muodollinen riippumattomuus perustuu ns. fipo-lakiin (laki talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta, 79/2015). Talousarviosuunnitelma pohjautuu 30.8.2018 käytettävissä olleisiin tietoihin ja sen lisäksi hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2019, joka toimitettiin eduskunnalle 14.9.2018.

Taulukko 1b. Hintojen kehitys

	2017	2018	2019
	muutos, %		
1. BKT:n hinta	0,8	1,6	1,8
2. Yksityisen kulutuksen hinta	1,1	1,2	1,5
3. Harmonisoitu kuluttajahintaindeksi	0,8	1,1	1,4
4. Julkisen kulutuksen hinta	-0,1	1,8	2,6
5. Investointien hinta	1,7	2,3	1,9
6. Viennin hinta	3,1	2,4	1,9
7. Tuonnin hinta	3,5	3,0	2,4

Taulukko 1c. Työmarkkinoiden kehitys

	2017 taso	2017	2018	2019
		muutos, %		
1. Työllisyys, 1 000 henkeä	2 473	1,0	2,6	0,9
2. Työllisyys, 1 000 000 työtuntia	4 138	0,7	2,0	0,8
3. Työttömyysaste (%)	234	8,6	7,4	6,9
4. Työn tuottavuus, henkeä	79,6	1,8	0,4	0,7
5. Työn tuottavuus, tehdyt työtunnit	47,6	2,1	1,0	0,9
6. Palkansaajakorvaukset	104,9	0,7	3,4	2,8
7. Palkansaajakorvaukset työntekijää kohden	42,4	-0,3	0,8	1,8

Taulukko 1d. Sektorikohtaiset taseet

	2017	2018	2019
	% BKT:sta		
1. Suomen nettoluotonanto ulkomaille	0,7	0,5	0,7
josta:			
- Tavaroiden ja palvelujen tase	0,4	0,7	0,8
- Tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen tase	0,3	-0,2	-0,2
- Pääomansiirrot, netto	0,0	-0,1	-0,1
2. Yksityisen sektorin nettoluotonanto	1,0	0,9	0,5
3. Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,7	-0,7	-0,1
4. Tilastollinen ero	-0,3	-0,3	-0,3

2 Julkisen talouden tavoitteet

Taulukko 2a. Julkisen talouden tavoitteet jaoteltuina alasektoreittain

Nettoluotonanto alasektoreittain	2018	2019
	% BKT:sta	
1. Julkisyhteisöt yhteensä	-0,7	-0,1
2. Valtio	-1,5	-0,7
3. -	-	-
4. Paikallishallinto	-0,5	-0,3
5. Sosiaaliturvarahastot	1,3	1,0
6. Korkomenot	0,9	0,8
7. Perusjäämä	0,2	0,7
8. Kertaluonteiset toimet	-0,1	0,1
9. Reaalisen BKT:n kasvu, %-muutos	3,0	1,7
10. Potentiaalinen BKT, %-muutos	1,6	1,6
kontribuutiot:		
- työpanos		
- pääomapanos		
- kokonaistuottavuus		
11. Tuotantokuilu	0,7	0,8
12. Rahoitusjäämän suhdannekomponentti	0,4	0,5
13. Suhdannekorjattu rahoitusjäämä	-1,1	-0,6
14. Suhdannekorjattu perusjäämä	-0,3	0,3
15. Rakenteellinen jäämä	-1,1	-0,7

Taulukko 2b. Julkisyhteisöjen velan kehitys

	2018	2019
	% BKT:sta	
1. Bruttovelka	59,9	59,1
2. Bruttovelan muutos	-1,4	-0,9
Bruttovelan muutokseen vaikuttavat tekijät		
3. Perusjäämä	-0,2	-0,7
4. Korkomenot	0,9	0,8
5. Virta-varantokorjauserät	-2,1	-0,9
josta:		
- Erot kassa- ja suoriteperusteisessa tilastoinnissa	0,1	0,2
- Rahoitusvarojen nettohankinta	0,5	0,6
- josta:		
- yksityistämistulot	-0,4	-0,2
- arvostusvaikutukset ja muut (ml. BKT:n vaikutus)	-2,6	-1,7
Velan implisiittinen korko	1,5	1,4
Muut relevantit muuttujat		
6. Likvidi rahoitusvarallisuus		
7. Nettorahoitusvelka		
8. Valtion velkojen kuoletukset (olemassaolevat velkakirjat)		
9. Valuuttamääräisen velan osuus		
10. Valtion velkojen keskimääräinen maturiteetti		

3 Tulo- ja menoennusteet politiikan pysyessä muuttumattomana

Taulukko 3. Muuttumattomaan politiikkaan perustuvat ennusteet julkisyhteisöjen tuloista ja menoista jaoteltuina keskeisiin osatekijöihin

Julkisyhteisöt	2018	2019
	% BKT:sta	
1. Tulot yhteensä politiikan pysyessä muuttumattomana	51,9	51,8
josta:		
1.1. Tuotannon ja tuonnin verot	13,9	13,8
1.2. Tuloverot	16,0	16,4
1.3. Pääomaverot	0,3	0,3
1.4. Sosiaaliturvamaksut	12,0	11,7
1.5. Omaisuustulot	2,9	2,9
1.6. Muut tulot	6,8	6,7
josta: veroaste	42,3	42,2
2. Menot yhteensä politiikan pysyessä muuttumattomana	52,6	51,8
josta:		
2.1. Palkansaajakorvaukset (eli palkat + työnantajan sotumaksut)	12,1	11,9
2.2. Välituotekäyttö	10,5	10,6
2.3. Sosiaaliset tulonsiirrot	21,3	21,1
josta työttömyyskorvaukset	2,1	1,9
2.4. Korkomenot	0,9	0,8
2.5. Tukipalkkiot	1,2	1,1
2.6. Kiinteän pääoman bruttomuodostus	4,0	3,8
2.7. Pääomansiirrot	0,3	0,2
2.8. Muut menot	2,3	2,3

4 Tulo- ja menotavoitteet

Taulukko 4a. Julkisyhteisöjen tulot ja menot jaoteltuina keskeisiin osatekijöihin

Julkisyhteisöt	2018	2019
	% BKT:sta	
1. Tulot yhteensä	51,9	51,8
josta:		
1.1. Tuotannon ja tuonnin verot	13,9	13,8
1.2. Tuloverot	16,0	16,3
1.3. Pääomaverot	0,3	0,3
1.4. Sosiaaliturvamaksut	12,0	11,7
1.5. Omaisuustulot	2,9	2,9
1.6. Muut tulot	6,8	6,7
josta: veroaste	42,3	42,2
2. Menot yhteensä	52,6	51,9
josta:		
2.1. Palkansaajakorvaukset	12,1	11,9
2.2. Välituotekäyttö	10,5	10,5
2.3. Sosiaaliset tulonsiirrot	21,3	21,1
josta työttömyyskorvaukset	2,1	1,9
2.4. Korkomenot	0,9	0,8
2.5. Tukipalkkiot	1,2	1,1
2.6. Kiinteän pääoman bruttomuodostus	4,0	3,8
2.7. Pääomansiirrot	0,3	0,2
2.8. Muut menot	2,3	2,3

Taulukko 4b. Menosäännön ulkopuolisia menoja

	2017 milj. euroa	2017	2018	2019
		% BKT:sta		
1. EU-ohjelmien menot, jotka korvataan täysin EU:n varoista saatavilla tuloilla	450	0,2	0,2	0,2
1.a josta investoinnit	127	0,1	0,1	0,1
2. Suhdannekehityksestä johtuvat muutokset työttömyysmenoissa	950	0,4	0,2	0,1
3. Päätösperäisten toimien vaikutus tuloihin	-1 684	-0,8	-0,4	-0,3
4. Korvamerkityillä tuloilla rahoitetut menot	80	0,0	0,0	0,0

5 Talousarvioesitykseen sisältyvät päätösperäiset toimenpiteet

Taulukko 5a. Julkisyhteisöjen päätösperäiset toimenpiteet

Luettelo toimenpiteistä*	Yksityiskohtainen kuvaus	Tavoite	Kirjanpitoperiaate	Hyväksymistilanne	Talousarviovaikutukset		
					2018	2019	2020
					% BKT:sta		
Kotitalouksien tuloverot	Kotitalouksien tuloverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,2	-0,1	-0,2
Yhteisöverot	Yhteisöverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,0	0,0
Välilliset verot	Välilliset verot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,1	0,0
Sosiaaliturvamaksut	Sosiaaliturvamaksut		suorite-perusteinen	esitetty***	-0,2	-0,3	0,2
Menotoimet	Menotoimet		suorite/kassa-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,3	-0,3	-0,1

*Monet toimista eivät täytä mittaluokkakriteeriä (0,05% BKT:sta), joten toimet ovat summattu yhteen sekä jaettu suurempiin kategorioihin. Osa toimista on väliaikaisia, mutta suurin osa on pysyviä.

**Eduskunta päättää syksyn 2018 aikana

*** Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa syksyn 2018 aikana

Taulukko 5b. Valtion päätösperäiset toimenpiteet

Luettelo toimenpiteistä*	Yksityiskohtainen kuvaus	Tavoite	Kirjanpitoperiaate	Hyväksymistilanne	Talousarviovaikutukset		
					2018	2019	2020
					% BKT:sta		
Kotitalouksien tuloverot	Kotitalouksien tuloverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,2	-0,1	-0,2
Yhteisöverot	Yhteisöverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,0	0,0
Välilliset verot	Välilliset verot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,1	0,0
Menotoimet	Menotoimet		suorite/kassa-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,3	-0,3	-0,1

*Monet toimista eivät täytä mittaluokkakriteeriä (0,05% BKT:sta), joten toimet ovat summattu yhteen sekä jaettu suurempiin kategorioihin. Osa toimista on väliaikaisia, mutta suurin osa on pysyviä.

**Eduskunta päättää syksyn 2018 aikana

6 Alustavan talousarviosuunnitelman mahdolliset yhteydet unionin kasvu- ja työllisyysstrategiassa asetettuihin tavoitteisiin ja maakohtaisiin suosituksiin

Taulukko 6a. Maakohtaiset suositukset

Maakohtaisen suosituksen numero	Toimenpiteet	Suoran relevanssin kuvaus
Maakohtainen suositus 1: saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen vuonna 2019, kun otetaan huomioon rakenneuudistusten toteuttamisen takia tilapäisesti sallitut poikkeamat; varmistaa, että hallintouudistus sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannustehokkuuden ja yhdenvertaisen saataavuuden parantamiseksi hyväksytään ja toteutetaan;	SOTE- ja Maakuntauudistuksesta on tarkoitusta päättää eduskunnassa syyskuudella 2018. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan v. 2021 alusta.	Vastaa suoraan suositukseen sosiaali- ja terveyspalveluja koskevan hallintouudistuksen osalta.
Maakohtainen suositus 2: parantaa kannustimia työn vastaanottamiseen ja varmistaa työttömille ja työmarkkinoiden ulkopuolella oleville asianmukaiset ja hyvin integroidut palvelut;	Hallituksen budjettiesityksessä päätettiin palkkatuen käytön lisäämisestä ja helpottamisesta yrityksissä, jotta pitkään työttömänä olleet ja osatyökykyiset työllistyisivät paremmin. Konkreettisina toimina: - Yrityksille maksetaan työllistämispalkkio, jos määräaikainen työsuhde muuttuu toistaiseksi voimassa olevaksi tai yritys palkkaa työttömän palkkatuella toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. - TE-toimistoissa otetaan käyttöön henkilöstön määräaikainen tulospalkkio pitkään työttömänä olleiden työllistymisen edistämiseksi - Lyhytkestoisen työn vastaanottamisen edistämiseksi työttömyysetuuden sovittelessa siirrytään nykyisestä tulon ansaintakohdan mukaisesta sovittelestä tulon maksatusajankohdan mukaiseen sovitteeluun. Lisäksi perustetaan valtakunnallinen työkykyohjelma, jonka tarkoitus on kehittää pitkäaikaistyöttömien työ- ja toimintakyvyn sekä kuntoutustarpeen yksilöllistä tunnistamista.	Toimet vastaavat suoraan suositukseen.
Maakohtainen suositus 3: vahvistaa kotitalouksien velkaantuneisuuden seuranta muun muassa perustamalla luottorekisterijärjestelmän.	Oikeusministeriön on teettänyt selvityksen, jossa ehdotetaan perustettavaksi keskitetty positiivisia luottotietoja koskeva rekisteri. Selvitys jatkaa lausuntokierrokselle, jonka jälkeen asiaa linjataan tarkemmin. Vuonna 2018 on käynnistetty kolmivuotinen Vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen –kokeiluhanke. Hankkeessa organisoidaan asumis- ja talousneuvonta, jalkautuva talousohjaus, maksuohjelmat, pienlainoitus ja kuntoutus yhtenäisesti ja joustavasti toimivaksi asiastyön kokonaisuudeksi.	Toimet vastaavat suoraan suositukseen.

Taulukko 6b. Unionin asettamat tavoitteet kasvun ja työllisyyden osalta

Ei merkittäviä muutoksia kevään 2018 jälkeen, katso:

<https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-national-reform-programme-finland-en.pdf>

7 Erot viimeisimpään vakausohjelmaan nähden

Taulukko 7. Erot viimeisimpään vakausohjelmaan nähden

	2017	2018	2019
	% BKT:sta		
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto			
Vakausohjelma	-0,6	-0,6	-0,2
Alustava talousarviosuunnitelma	-0,7	-0,7	-0,1
Ero, %-yksikköä	-0,1	-0,1	0,1
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto muuttumattomalla politiikalla			
Vakausohjelma	-0,6	-0,6	-0,2
Alustava talousarviosuunnitelma	-0,7	-0,7	0,0
Ero, %-yksikköä	-0,1	-0,1	0,2

Budjettiesityksen tulonjakovaikutuksia on arvioitu erillisessä muistiossa:

<https://vm.fi/documents/10623/6305483/Talousarvioesityksen+tulonjako+B0/c325cc2b-ccbe-4f73-90da-833f7ca1c2d5/Talousarvioesityksen+tulonjako+B0.pdf>

Taulukko 8. Vertailu komission ennusteeseen

	Komission kevätennuste, toukokuu 2018			VM syyskuu 2018		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
BKT, muutos, %	2,6	2,5	2,3	2,8	3,0	1,7
Työttömyysaste, %	8,6	8,4	8,3	8,6	7,4	6,9
Julkisyhteisöjen rahoitusasema, % BKT:sta	-0,6	-0,7	-0,2	-0,7	-0,7	-0,1
Rakenteellinen jäämä, % BKT:sta	-0,1	-0,8	-0,9	-0,3	-1,1	-0,7
Julkisyhteisöjen velka, % BKT:sta	61,4	60,4	59,6	61,3	59,9	59,1

LIITE: Menetelmiä koskevat tiedot

Makroennuste perustuu asiantuntijanäkemyksiin, valtiovarainministeriön DSGE-malliin (ks. esim. Taloudellinen katsaus, syksy 2017, s.17), lyhyen ajan faktorimalliin, sekä partiaalimalleihin.

Julkisen talouden ennuste perustuu mm. lyhyen aikavälin makroennusteeseen sekä keskipitkän aikavälin laskelmiin, talousarvioesityksiin, kehyspäätöksiin, veropohjaennusteisiin ja veroperustemuutoksiin sekä niistä johdettuihin yksityiskohtaisiin verotuloarvioihin, kuntatalousohjelmaan ja päätöksiin sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A

PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin 0295 160 01

Telefaksi 09 160 33123

www.vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)

ISBN 978-952-251-894-1 (pdf)

Syyskuu 2018